

ЗАКОН

О ОБАВЉАЊУ ПЛАЋАЊА ПРАВНИХ ЛИЦА, ПРЕДУЗЕТНИКА И ФИЗИЧКИХ ЛИЦА КОЈА НЕ ОБАВЉАЈУ ДЕЛАТНОСТ

Члан 1.

Овим законом уређују се права и обавезе правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, у вези са отварањем текућег и другог платног рачуна, као и обављањем платних трансакција преко тог рачуна.

Одредбе овог закона које се односе на правна лица примењују се и на огранке страних привредних друштава који су основани у складу са законом којим се уређује оснивање привредних друштава.

Члан 2.

Правна лица и предузетници су дужни да отворе текући рачун код пружаоца платних услуга који, у складу са законом којим се уређују платне услуге, може да води текући рачун (банка, односно Управа за трезор), да воде новчана средства на том рачуну и врше платне трансакције преко тог рачуна.

Правна лица и предузетници могу имати више од једног текућег рачуна код истог пружаоца платних услуга и текуће рачуне код више пружалаца платних услуга.

Изузетно од става 1. овог члана, правна лица и предузетници, као имаоци електронског новца у складу са законом којим се уређују платне услуге, нису дужни да врше платне трансакције преко текућег рачуна по основу купопродаје роба и услуга тим новцем.

Одредбе ст. од 1. до 3. овог члана примењују се и на правна лица и предузетнике када обављају платни промет са иностранством, а у складу са прописима о девизном пословању.

Министар надлежан за послове финансија може прописати ближе услове и начин плаћања из става 3. овог члана, као и друге случајеве у којима правна лица и предузетници нису дужни да врше платне трансакције преко текућег рачуна.

Члан 3.

Правна лица и предузетници су дужни да динаре примљене у готовом по било ком основу уплате на свој текући рачун у року од седам радних дана.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на лица из тог става која имају овлашћење надлежног органа за обављање мењачких послова, а која уплату готовог новца у динарима, оствареног мењачким пословањем, врше у складу са прописом којим се уређују мењачки послови.

Ако предузетник захтева исплату готовог новца са текућег рачуна, банка је дужна да му тај новац исплати одмах, без накнаде, с тим да ако је реч о исплати готовог новца у износу већем од 600.000 динара или ефективном страног новца у износу чија је динарска противвредност по званичном средњем курсу Народне банке Србије већа од 600.000 динара – банка му средства преко 600.000 динара исплаћује, без накнаде, најкасније наредног радног дана.

Министар надлежан за послове финансија прописује услове и начин плаћања и исплата које се врше у готовом новцу у динарима са текућих рачуна правних лица и предузетника.

Члан 4.

Физичка лица која не обављају делатност могу за извршавање платних трансакција имати текуће и друге платне рачуне код пружалаца платних услуга утврђених законом којим се уређују платне услуге.

Лица из става 1. овог члана, као имаоци електронског новца у складу са законом којим се уређују платне услуге, могу вршити платне трансакције тим новцем.

Одредбе ст. 1. и 2. овог члана примењују се и када физичка лица која не обављају делатност врше платни промет са иностранством, а у складу са прописима о девизном пословању.

Члан 5.

Правна лица и предузетници могу међусобне новчане обавезе измиривати и уговарањем промене поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија, приступање дугу, преузимање дуга, уступање дуга и др.), пребијањем (компензација) и на други начин у складу са законом.

Правна лица и предузетници не могу измиривати међусобне новчане обавезе на начин из става 1. овог члана, уколико су њихови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, осим ако друкчије није утврђено законом којим се уређује порески поступак.

Обавезе измирене на начин из става 1. овог члана, осим ако су измирене пребијањем (компензација), евидентирају се преко рачуна код пружаоца платних услуга, најмање једанпут месечно, по правилу крајем месеца.

Плаћање међусобних обавеза и потраживања из става 1. овог члана врши се као платна трансакција између учесника.

Члан 6.

Надзор над применом одредаба овог закона код правних лица и предузетника врши Министарство финансија – Пореска управа.

Члан 7.

Новчаном казном од 50.000 до 2.000.000 динара казниће се за прекршај правно лице:

1) ако не отвори текући рачун код пружаоца платних услуга који, у складу са законом којим се уређују платне услуге, може да води текући рачун или не води средства на том рачуну или не врши платне трансакције преко тог рачуна, у складу са овим законом (члан 2. став 1);

2) ако динаре примљене у готовом по било ком основу не уплати на свој текући рачун у року од седам радних дана (члан 3. став 1);

3) ако су његови рачуни у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, а новчане обавезе измирује супротно члану 5. став 2. овог закона (члан 5. став 2).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и одговорно лице у правном лицу – новчаном казном од 5.000 до 150.000 динара.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај и предузетник – новчаном казном од 10.000 до 500.000 динара.

Члан 8.

Акт из члана 3. став 4. овог закона министар надлежан за послове финансија донеће у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона.

До дана почетка примене акта из става 1. овог члана примењиваће се Правилник о условима и начину плаћања у готовом новцу у динарима за правна лица и за физичка лица која обављају делатност („Службени гласник РС”, број 77/11), уколико није у супротности са овим законом.

Члан 9.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењиваће се од 1. октобра 2015. године.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. тачка 6. Устава Републике Србије, којом је утврђено да Република Србија уређује и обезбеђује, између осталог, правни положај привредних субјеката, систем обављања појединих привредних и других делатности и монетарни и банкарски систем.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношење Закона о платном промету („Службени лист СРЈ”, бр. 3/02 и 5/03 и „Службени гласник РС”, бр. 43/04, 62/06, 111/09-др. закон и 31/11), имало је за циљ стварање услова за развој платног промета у Републици Србији на тржишним основама, у складу с начелима ефикасности, поузданости и економичности, као и стандардима које су у то време развијене државе прихватиле у овој области.

У периоду од доношења основне верзије Закона о платном промету до данас дошло је до убрзаног технолошког развоја и, последично, стварања нових платних услуга и инструмената, с општом тенденцијом унапређења пружања тих услуга на глобалном нивоу. Самим тим, правни оквир за пружање платних услуга установљен Законом о платном промету више није довољан за развој тржишта платних услуга у нашој земљи, те је било потребно донети нов закон који ће на свеобухватан начин уредити и модернизовати ово тржиште и платни систем Републике Србије. Поменуте претпоставке су испуњене доношењем Закона о платним услугама („Службени гласник РС”, број 139/14), којим су, пре свега, уређене три важне целине: пружање платних услуга, електронски новац и платни системи.

Прелазним и завршним одредбама Закона о платним услугама предвиђен је престанак одредаба Закона о платном промету, осим одредаба тог закона којима се уређују послови принудне наплате како би се ти послови и даље обављали до доношења посебног закона који ће их на целовит начин уредити. Истовремено, а полазећи од предмета уређивања Закона о платним услугама, уочена је потреба да се за одређена питања, која ће остати неуређена престанком одредби Закона о платном промету, креира нов правни основ, који ће допринети несметаном функционисању целокупног платног и привредног система, правременом измиривању новчаних обавеза у дужничко-поверилачким односима привреде и становништва, те регулисати питање употребе готовог новца, с циљем повећања ефикасности у спровођењу мера фискалне политике.

Предлогом закона су преузета она решења из Закона о платним услугама која су се до сада показала ефикасним у примени на платном тржишту, уз одређена побољшања правно-редакцијског карактера или са циљем стварања повољнијег пословног амбијента. Истовремено, Предлогом закона су узете у обзир и одредбе Закона о платним услугама којима се у домаћи платни систем уводе нови пружаоци платних услуга и нови платни инструменти, што ће допринети да регулаторни оквир функционисања платног система у земљи системски буде усклађен.

Приликом разматрања могућности да се предметна материја реши на другачији начин, закључено је да је доношење посебног закона, којим ће се уредити питања која остају ван предмета уређења Закона о платним услугама, оптимално решење којим се доприноси правној сигурности свих учесника у домаћем платном систему, целовитом уређењу функционисања платног система и унапређењу домаћег тржишта платних услуга.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. дефинисан је предмет овог закона којим се уређују права и обавезе правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност, у вези с отварањем текућег и другог платног рачуна, као и обављањем платних трансакција преко тог рачуна. Истовремено, уређена је и примена одредаба овог закона које се односе на правна лица, на огранке страних привредних друштава који су основани у складу са законом којим се уређује оснивање привредних друштава.

Чланом 2. прописано је да су правна лица и предузетници дужни да отворе текући рачун код пружаоца платних услуга, да воде новчана средства на том рачуну и врше платне трансакције преко овог рачуна, уз прописивање могућности да правна лица и предузетници имају више од једног текућег рачуна код истог пружаоца платних услуга и текуће рачуне код више пружалаца платних услуга. Ставом 3. прописан је изузетак којим је предвиђено да правна лица и предузетници, као имаоци електронског новца у складу са законом којим се уређују платне услуге, нису дужни да врше платне трансакције преко текућег рачуна по основу купопродаје роба и услуга тим новцем. Ставом 4. прописано је да се одредбе ст. од 1. до 3. овог члана примењују и на правна лица и предузетнике када обављају платни промет са иностранством, а у складу са прописима о девизном пословању. Најзад, ставом 5. предвиђено је да министар надлежан за послове финансија може прописати ближе услове и начин плаћања из става 3. овог члана, као и друге случајеве у којима правна лица и предузетници нису дужни да врше платне трансакције преко текућег рачуна.

Чланом 3. прописана је обавеза правних лица и предузетника да динаре примљене у готовом по било ком основу уплате на свој текући рачун у року од седам радних дана, уз додатно прецизирање да се поменута обавеза не примењује у случају лица која имају овлашћење надлежног органа за обављање мењачких послова, а која уплату готовог новца у динарима, оствареног мењачким пословањем, врше у складу са прописом којим се уређују мењачки послови. Ставом 3. овог члана прописано је да је банка дужна да предузетнику, на његов захтев, исплати готов новац с текућег рачуна одмах, без накнаде, с тим да ако је реч о исплати готовог новца у износу већем од 600.000 динара или ефективног страног новца у износу чија је динарска противвредност по званичном средњем курсу Народне банке Србије већа од 600.000 динара – банка му средства преко 600.000 динара исплаћује без накнаде најкасније наредног радног дана. Најзад, ставом 4. овог члана предвиђено је да министар надлежан за послове финансија прописује услове и начин плаћања и исплата које се врше у готовом новцу у динарима са текућих рачуна правних лица и предузетника.

Чланом 4. прописано је да физичка лица која не обављају делатност могу за извршавање платних трансакција имати текуће и друге платне рачуне код пружалаца платних услуга утврђених законом којим се уређују платне услуге, као и да, као имаоци електронског новца у складу са законом којим се уређују платне услуге, могу вршити платне трансакције тим новцем, с тим да се код обављања платног промета са иностранством трансакције врше у складу са прописима о девизном пословању.

Чланом 5. прописана је могућност да правна лица и предузетници међусобне новчане обавезе измирују и уговарањем промене поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу (асигнација, цесија, приступање дугу, преузимање дуга, уступање дуга и др.), пребијањем (компензација) и на други начин у складу са законом, као и да се обавезе измирене на тај начин, осим у случају пребијања (компензације), евидентирају преко рачуна код пружаоца платних услуга, најмање једанпут месечно, по

правилу крајем месеца, као платна трансакција између учесника. Истовремено, ставом 2. прописано је да уколико су рачуни правних лица и предузетника у тренутку плаћања блокирани ради извршења принудне наплате, правна лица и предузетници не могу измиривати међусобне новчане обавезе уговарањем промене поверилаца, односно дужника у одређеном облигационом односу, пребијањем и на други начин, осим ако друкчије није утврђено законом којим се уређује порески поступак.

Чланом 6. уређено је питање надзора над применом одредаба овог закона код правних лица и предузетника.

Чланом 7. утврђени су прекршаји и прекршајне казне за правно лице, одговорно лице у правном лицу и предузетника.

Чланом 8. прописано је да ће министар надлежан за послове финансија акт из члана 3. став 4. овог закона донети у року од 60 дана од дана ступања на снагу овог закона, те да ће се до дана почетка примене тог акта примењивати Правилник о условима и начину плаћања у готовом новцу у динарима за правна лица и за физичка лица која обављају делатност („Службени гласник РС”, број 77/11), уколико исти није у супротности са овим законом.

Чланом 9. уређује се ступање на снагу и почетак примене овог закона.

IV. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТАВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије за 2015. годину.

V. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

Предлаже се доношење овог закона по хитном поступку, у складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, број 20/12-пречишћен текст), имајући у виду да су предмет уређивања овог закона питања која нису обухваћена предметом уређивања Закона о платним услугама, који почиње с применом 1. октобра 2015. године, те је, ради избегавања настанка правне празнине, несметаног функционисања целокупног платног и привредног система, правовременог измиривању новчаних обавеза у дужничко-поверилачким односима привреде и становништва, те регулисања питања употребе готовог новца, с циљем повећања ефикасности у спровођењу мера фискалне политике, неопходно донети овај закон у роковима који су усклађени с даном почетка примене Закона о платним услугама.

VI. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

1. Који су проблеми које Закон треба да реши, односно који су циљеви који се Законом постижу?

У периоду од доношења основне верзије Закона о платном промету („Службени лист СРЈ”, бр. 3/02 и 5/03 и „Службени гласник РС”, бр. 43/04, 62/06, 111/09 – др. закон и 31/11) до данас дошло је до убрзаног технолошког развоја и, последично, стварања нових платних услуга и инструмената, с општом тенденцијом унапређења пружања тих услуга на глобалном нивоу. Самим тим, правни оквир за пружање платних услуга установљен Законом о платном промету више није довољан за развој тржишта платних услуга у нашој земљи, те је било потребно донети нов закон који ће на свеобухватан начин уредити и модернизовати ово тржиште и платни систем Републике Србије. Поменуте претпоставке су испуњене доношењем Закона о платним услугама („Службени гласник РС”, број 139/14), којим су, пре свега, уређене три важне целине: пружање платних услуга, електронски новац и платни системи.

Прелазним и завршним одредбама Закона о платним услугама предвиђен је престанак одредаба Закона о платном промету, осим одредаба тог закона којима се уређују послови принудне наплате како би се ти послови и даље обављали до доношења посебног закона који ће их на целовит начин уредити. Истовремено, а полазећи од предмета уређивања Закона о платним услугама, уочена је потреба да се за одређена питања, која ће остати неуређена престанком одредби Закона о платном промету, креира нов правни основ, који ће допринети несметаном функционисању целокупног платног и привредног система, правовременом измиривању новчаних обавеза у дужничко-поверилачким односима привреде и становништва, те регулисати питање употребе готовог новца, с циљем повећања ефикасности у спровођењу мера фискалне политике.

2. Да ли су разматране могућности да се проблеми реше и без доношења Закона?

Имајући у виду да су предложена решења законска материја, нема могућности да се циљеви који се желе постићи реше без доношења закона.

3. Зашто је доношење Закона најбољи начин за решавање проблема?

Доношење овог закона је најбоље решење, јер се њиме на систематичан и целовит начин, уз поштовање начела правне сигурности, уређује материја која је предмет предложеног закона.

4. На кога и како ће утицати предложена решења?

Предложена решења ће у највећој мери утицати на правна лица и предузетнике, који су дужни да отворе текући рачун код пружаоца платних услуга, у складу са законом којим се уређују платне услуге, да воде новчана средства на том рачуну и врше платне трансакције преко овог рачуна, али и на огранке страних привредних друштава, који су основани у складу са законом којим се уређује оснивање привредних друштава. Прописана обавеза отварања рачуна за правна лица и предузетнике, те вршења платних трансакција преко рачуна, од посебног је значаја за остварење планиране фискалне консолидације.

Предложена решења ће утицати и на правна лица и предузетнике који, као имаоци електронског новца у складу са законом којим се уређују платне услуге, могу вршити платне трансакције по основу купопродаје роба и услуга тим новцем. Осим што се овим решењем врши усклађивање са законом којим се уређују платне услуге, исто додатно доприноси модернизацији платног система у Републици и стварању предуслова за будуће укључивање домаћег платног тржишта у платно тржиште Европске уније.

Свеобухватној модернизацији платног система у Републици доприносе и предложена решења, према којима ће физичка лица која не обављају делатност моћи да, за извршавање платних трансакција, имају текуће и друге платне рачуне код свих пружалаца платних услуга, утврђених законом којим се уређују платне услуге, као и могућност да ова лица, као имаоци електронског новца у складу са законом којим се уређују платне услуге, врше платне трансакције тим новцем.

Најзад, предложена решења утицаће и на Пореску управу, која ће вршити надзор над применом овог закона, чиме ће се постићи далеко ефикаснији надзор и контрола, имајући у виду утврђене надлежности овог органа управе у вршењу инспекцијског надзора.

5. Које трошкове ће примена Закона изазвати грађанима и привреди, посебно малим и средњим предузећима?

Закон неће изазвати никакве додатне трошкове грађанима и привреди, односно малим и средњим предузећима. Евентуални додатни трошкови у обављању платног промета могу бити искључива последица примене новог системског закона којим се уређују платне услуге.

Поред тога, проширење надлежности Пореске управе неће, такође, изазвати никакве додатне трошкове за буџет Републике, јер исто не ствара потребу набавке нове опреме, обуке запослених и слично, имајући у виду постојеће сасвим довољне кадровске и техничке капацитете Пореске управе.

6. Да ли позитивне последице доношења Закона оправдавају трошкове његове примене?

Овај закон нема за последицу стварање нових трошкова.

7. Да ли се Законом подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту и тржишна конкуренција?

Законом се посредно подржава стварање нових привредних субјеката на тржишту кроз стварање јединственог правног оквира заједно са Законом о платним услугама, чиме су испуњени услови за оснивање и рад нових пружалаца платних услуга и омогућена тржишна конкуренција банкама и јавном поштанском оператору, који су до сада једини имали право пружања платних услуга.

8. Да ли су све заинтересоване стране имале прилику да се изјасне о закону?

Министарство финансија је, током припреме закона, одржало више састанака с представницима Народне банке Србије и Пореске управе током 2013, 2014. и 2015. године, а Нацрт закона је, у поступку припреме, достављен и другим надлежним органима, којима је пружена прилика да се о закону изјасне. У изради Нацрта закона учествовали су представници Министарства финансија и Народне банке Србије.

Као једна од последица прелазних и завршних одредби Закона о платним услугама, а којима је предвиђен престанак одредаба Закона о платном промету, уочена је потреба да се за одређена питања, која ће остати неуређена престанком важења Закона о платном промету, креира нов правни основ, који ће допринети несметаном функционисању целокупног платног и привредног система. Имајући у виду да Закон о платним услугама почиње с применом од 1. октобра 2015. године, предложено је да се овај закон донесе по хитном поступку, без одржавања јавне расправе, а што је прихваћено и Закључком надлежног одбора Владе 05 Број: 011-7251/2015 од 2. јула 2015. године.

9. Које ће се мере током примене Закона предузети да би се остварило оно што се доношењем Закона намерава?

Министарство финансија је надлежно за спровођење овог закона, за његову уједначену примену на територији Републике Србије, као и за давање мишљења у вези његове примене. Истовремено, истичемо да ће се периодичним публикавањем Билтена службених објашњења и стручних мишљења за примену финансијских прописа, као и на други погодан начин, додатно обезбедити транспарентност, информисаност и доступност информацијама, како би се и на овај начин допринело остваривању циљева постављених доношењем закона.

Имајући у виду постојеће кадровске и техничке капацитете Пореске управе, нема потребе за предузимањем институционалних мера којима би се овај орган управе додатно организовао и припремао за проширење своје надлежности на надзор над применом предложеног закона.

С обзиром да већи део предложених решења не представља новину у уређењу платног система, већ иста постоје и у Закону о платном промету који ће бити стављен ван снагу почетком примене Закона о платним услугама, није предвиђено одржавање информационих или образовних кампањи или активности. За предложена решења која не постоје у Закону о платном промету, већ иста представљају усклађивање са Законом о платним услугама, одржавање информационих или образовних кампањи или активности, такође, није планирано, имајући у виду да су исте врло ефикасно одржане током јавне расправе о Закону платним услугама, којом приликом су сви заинтересовани субјекти имали прилику да се упознају са њима.

Кроз међуинституционалну сарадњу Министарства финансија, Народне банке Србије и Пореске управе, односно разменом података између наведених и других органа и институција, те одржавањем заједничких састанака, пратиће се примена предложеног закона и обим остварења циљева који се желе постићи његовим доношењем.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Овлашћени предлагач прописа - Влада
Обрађивач - Министарство финансија

2. Назив прописа

Предлог закона о обављању плаћања правних лица, предузетника и физичких лица која не обављају делатност

Draft Law on Performing Payments by Legal Entities, Entrepreneur and Natural Persons not Engaged in Business Activity

3. Усклађеност прописа са одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС“, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно са одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС“, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум)

а) Одредба Споразума и прелазног споразума која се односе на нормативну садржину прописа – Споразум и прелазни споразум не садрже одредбу која се односи на нормативну садржину прописа.

б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума – Општи рок за усклађивање законодавства према члану 72. Споразума.

в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума

д) Веза са националним програмом за интеграцију Републике Србије

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније

а) навођење примарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

б) навођење секундарних извора права ЕУ и усклађеност са њима

в) навођење осталих извора права ЕУ и усклађеност са њима

г) разлози за делимичну усклађеност односно неусклађеност

д) рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености предлога закона, другог прописа и општег акта с *acquis communautaire*-ом

5. Уколико не постоје одговарајући прописи Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност треба констатовати ту чињеницу. У овом случају није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа.

Не постоје одговарајући прописи ЕУ с којима је потребно постићи усаглашеност.

6. Да ли су претходно наведени извори права ЕУ преведени на српски језик?

/

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик ЕУ?

/

8. Учешће консултаната у изради прописа и општег акта и њихово мишљење о усклађености
Не.